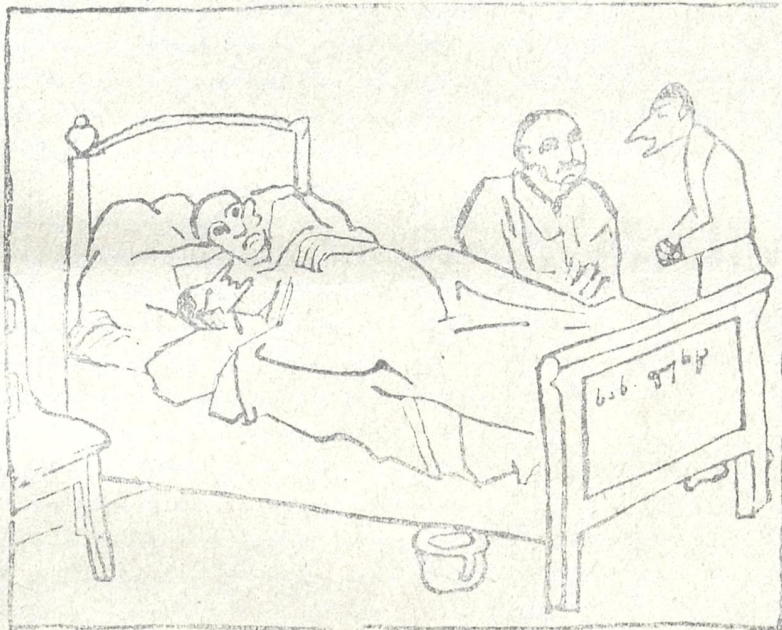

ქვეყნის

იუმორის გ.
ჟურნალი

მათრასი

№ 52

პირისუფალი. სასიამოვნოთა და სასუგეშოთ ისა გვაქვს
ბ-ნო თედო, რომ ბავშვი პირწავარდნილი თქვენი გამოსა-
ხულებაა.

„ელგა“ მიუტოლო ტყავში

(საზოგადოებრივი მოსაწყენი ამბავი)

ბედნიერი შემთხვევა, რომლის შესახებაც მე თქვენთან საუბარი მსურს, ერთი წლის წინეთ მოხდა.

ქ-ნი სახალხო*) ფურცელაძისა კარგა ხანია ფეხ მძიმეთ იყო. ალბათ იმის გამო, რომ მას პირველი შვილი უდროოთ მოსწყდა და ახლა მეორეზე გახლდათ ფეხმძიმეთ, ქალბატონი სახალხო ფურცელაძისა თავს კმაყოფილათ გრძობდა: კარგათ სჭამდა, კარგათ სვამდა, კარგი მოღონებაც ჰქონდა. ან კი რატომ არ უნდა ყოფილიყო კარგს გუნებაზე? მთელი ქართველი თავად-აზნაურობა, ასეთივე სამღვდლოება და აგრეთვე ქართველი მსხვილი ბურჟუაზია მას ეალერსებოდა, თავს ევლებოდა და ყოველისფრით ანებივრებდა. როდესაც საჭირო იყო რაიმე ცნობის გავრცელება, მაშინვე ქ-ნი სახალხო ფურცელაძისას მიმართავდნენ. ის მსწრაფლ მთელ თავად-აზნაურობას მოჰყვებდა ამბავს და ამისთვის ჩინებულ გასამრჯელოს იღებდა. ბავშვები ჰყავდათ აღსაზრდელი, მასვე მიმართავდნენ და ამისთვისაც ოქროსა და ვერცხლში სვამდნენ. საქმე ექნებოდათ სასამართლოში, მაშინაც ქ-ნი ფურცელაძის დახმარება იყო საჭირო. და აი სწორეთ ამისთვის ულოლიავებდნენ და ანებივრებდნენ მას.

ქართველი გლეხებისა და მუშების თანაგრძნობა იმ დროს არც თუ ძლიერ საჭირო იყო ქ-ნი სახალხო ფურცელაძისათვის. მხოლოდ ხანდისხან თუ გახდიდა იგი მათ თავისი ყურადღების ღირსათ და ისიც ისეთის მედიდურობით, რომ ყველა აშკარათ ხედავდა ნაძალადევი აღერსისა და ღიმღლის სარჩულს.

მაგრამ სწორეთ ქ-ნი სახალხო ფურცელაძის სიმძიმის პირველ ხანებშივე, თითქოთ მოულოდნელათ, მოველინა ჩვენს ქვეყანას ახალგაზრდა ქვრივი კნენი საქართველა კლდიაშვილისა. მან უცებ მოაჯადოვა როგორც ჩვენი ბრწყინვალე წოდება, აგრეთვე ქართველი სამღვდლოება და ბურჟუაზიაც.

მართალია ამ დროს ქ-ნი სახალხო ფურცელაძისა თვეში ჯერ კიდევ არ იყო ჩამდგარი, მაგრამ მიუხედავათ ამისა, მაინც განიცადა საშინელი ტკივილი მუცლისა. ექიმების აზრით ეგ სულ სხვა მუცლის ტკივილი იყო, და მას ორსულობასთან არავითარი კავშირი არა ჰქონდა. ექვებით ბევრი სხვა და სხვა აზრი გამოითქვა ამ საგნის შესახებ, მაგრამ დანამდვილებით ჯერაც არავინ იცის, თუ რამ გამოიწვია ეგ წინასწარი მუცლის ტკივილი.

ერთი კია: ამ უდროო მუცლის ტკივილმა განსაკუთრებული გავლენა მოახდინა ქ-ნი და ღრმით დააფიქრა შესახებ მომავალისა. მართლაც: თითონ ქ-ნი სახალხო ფურცელაძისა სულით და გულით არისტოკრატია, თავად აზნაურთა სისხლი და ხორცი, იმის აზრებსა და იდეალებზე აღზრდილი. მას არსებითად არ შეუძლია თავი გაუყადროს უბრალო ხალხს, თავმოყვარეობა ნებას არ მისცემს სატრფოთ გლეხი, ან მუშა აიყვანოს. მან არც იცის იმათი ენა, იმათი ზნე ჩვეულება; არ იცნობს მათ სულსა და გულს, არ იცნობს და არც შეუძლია გაგება.

მას არ შეუძლია, და ყოველივე ეს საჭირო კია. თავად-აზნაურობისა და ვაქარ-მრეწველთა ჩამოშორება კეთილ ცხოვრებას მიჩვეულ ქალბატონისათვის ერთობ ძნელი და საგრძნობელია. საჭიროა სხვა ვინმე. და ეს სხვა ვინმე ვინ შეიძლება იყოს, თუ არ გლეხ-კაცობა და მუშები? იმათზე უნდა დაამყაროს მან თავისი მომავალი კეთილდღეობა და ამიტომ საჭიროა კავშირის აღმდგენი, მათთან მიმსვლელი, მათი მომყიდველი და მომჯადოებელი. ცხადია ეს როლი უნდა იკისროს ქ-ნი სახალხო ფურცელაძის შვილმა, იმ შვილმა რომელზედაც აი ეს ამდენი ხანია ფეხმძიმეთ არის.

მართალია ეს მომავლის „აბრამი“ თავად-აზნაურთა ნაშთია, მაგრამ ის იძულებული იქნება ულალატოს თავისიანებს და ამგვარათ ლალატი შეიტანოს სხვებშიაც. საქმისათვის ეგ სულეერთია. ამ მოსაზრებით ქ-ნი სახალხო ფურცელაძისა ძლიერ უფრთხილდებოდა მუცელს. ქართული ანდაზა ხომ ტყვილათ არ ამბობს: „სიტრთხილეს თავი არა სტკივაო“.

ამ მიზნით მან პირველ ყოვლისა ინახულა ცნობილი მკითხავი ქ-ნი თეკლე, აუხსნა გარემოება, გაასინჯა ხელის გული, კარტიც გააშლია და

*) სახალხო, — თუმცა დიდათ უცნაური, მაგრამ მაინც სახელია ქალისა.

სასურველი პასუხით გულდამშვიდებული სახლში დაბრუნდა. მკითხავის აზრი დაახლოებით ასეთი იყო:

— თქვენი შვილი ჩემის შეხედულებით ან ვაჟი იქნება, ან ქალი, ერთის კატეგორიული შენიშვნით,—თუ ორივე სქესს მოკლებული არ გამოდგა. მას დიდი მომავალი მოელოს: იგი ლალატი სა და უნდობლობის ნიადაგზე ააგებს თავის მომავალ კეთილდღეობას. რენეგატობა მისი სამოქმედო გეგმა იქნება, ხოლო „ყოფილკაცობა“ კი იდეალი. მის გარშემო შემოკრებიან მსგავსი მისნი და თქვენს სახელს მოჰფენენ კიდით კიდემდე.

ქნმა ფურცელაძისამ ინახულა სხვა მკითხავებიც, მაგრამ პასუხი არსებითად ერთი და იგივე იყო. ყველანი ერთპირად გაიძახოდნენ, რომ ახალშობილს, მხოლოდ ერთად ერთი გზა ექნება ცხოვრებაში,—გზა ლალატისა და მოლაღატეთა შეკავშირებისა.

— იგი არ მოერიდება არავითარ საშუალებას, რომ სახელი თქვენი დიდებულ ჰყოს!—დაამთავრა ცნობილმა მკითხავემა ქილილამ.

ქნი სახალხო ფურცელაძისა იმედით აივსო და დაკარგულ ბედნიერებას ახალის მოლოდინით ივსებდა. და აი, ერთ მშვენიერ საღამოს ქნი სახალხო ფურცელაძის ოჯახში დიდი ფაცა-ფუცი შეიქნა. ლეიბ-დოსტაქარნი, ლეიბ-ბებიანი, ლეიბ-ძიძანი და სხვა საჭირო სპეციალისტნი ბუზებივით ირეოდნენ მისი სარეცლის გარშემო. ბავშვი ჯერ დაბადებული არ იყო, მაგრამ უკვე ბევრი იცნობდა მას მკითხავეთა ნათქვამიდან. წარჩინებულნი ერთმანეთს სანაძლეოს უღებდნენ მისი სქესის შესახებ. გიორგი ამბობდა:

— ყოველივე ექვს გარეშეა ვაჟი იქნება, ვინაიდან ქალი არ იქნებაო.

— ჩემის აზრითაც ვაჟი იქნება, მით უმეტეს, რომ ქალი სასურველიც არ არისო,—ბრძანებდა არჩილი.

— ვაჟი რო იქნება ამაზე ლაპარაკიც მეტია, ვინაიდან პირველი შვილი უღდეური ჰყავდა და თანაც ქალი იყოო,—მოგახსენებდათ ოსები.

განსაკუთრებულ აზრს მხოლოდ ბნი სამსონ პირველი იცავდა.

— მიკვირს, ღმერთმანი, (მორწმუნე კაცია), რა განსხვავებასა ჰპოვებ ვაჟსა და ქალს შორის.

განა სულ ერთი არ არის? განა თვით დიდმა შოთამ არა სთქვა: „ლექვი ლომისა სწორია, ძუ იყოს, გინდა ხვადია“—ო. ჩემთვისაც უფრო სასურველია ვაჟი, მაგრამ მოსალოდნელია ქალიც დარჩეს.

დიდებული თედორე ცხარედ გამოეკამათა სამსონის მოსაზრებას და განაცხადა:

— აშკარაა ბნი შოთა აღნიშნულ ტაეპში მხეცებზე ლაპარაკობს და არა ადამიანებზე, ვინაიდან ჩვენ დანამდვილებით ვიცით, რომ აფრიკაში, და სხვაგანაც, ჯერ კიდევ დღესაც არსებობს მხეცთა ჯიში, რომელსაც ლომი ეწოდება.

საინტერესო კამათს ბოლო მოუღო ახალშობილის საზარელმა წივილმა. ის ჯერ კიდევ სრულად არ იყო დაბადებული, რომ იგრძნო დასაწყისი არსებობისა და ხმა ამოიღო. მალე გამოირკვა, რომ ბავშვი მართლაც იშვიათი არსება იყო: იგი უსქესო გამოდგა. ამ გარემოებით ყველანი კმაყოფილნი დარჩნენ, ვინაიდან დადებული სანაძლეო არავის სასარგებლოთ არ გადაწყვეტილა.

საერთო აღტაცებას ისიც უწყობდა ხელს, რომ როგორც ჩვენს სურათზე არის აღნიშნული, (იხ. პირველი გვერდის სურათი) ახლად შობილი სილამაზითა და თითქმის სხვა ყოველივე გარეგნული ნიშნებით განსაკვიფრებლათ წააგავდა ბნი თედოს. ეს სასიამოვნო ამბავი, ბნმა ვიგომ ამ სიტყვებით აღნიშნა:

— სხვა მრავალ ღირსებათა შორის ახალ შობილი პარწავარდნილი თქვენი სახიერებაა, ბნი თედო; ამიტომ ქნმა სახალხო ფურცელაძისამ საბოლოოთ გადასწყვიტა მისი აღზრდა და ცხოვრებაში მისი ხელმძღვანელობა თქვენ მოგანიჭოს.

— გარწმუნებთ არც შესტება,—ჩვეულებრივის კრძალვით მიუვო თედორემ,—ჩემზე უკეთესს სხვას ვის ნახავს ქართველთა შორის? ესეც არ იყოს, მე უკეთ ვიცი ბავშვის დანიშნულება. ჯერეთვე ღელავს და ირხევა, როგორც ზვირთი. მე ჩაებრავე მას სულს უკვდავებისას და პატარა ზვირთი ჩემი სუნთქვის ქარიშხალზე მძღაერ ტალღებათ გარდაიქცევა, რომ დაამსხვიოს მსოფლიო და მის ნანგრევებზე ააგოს საქართველო.

მართლაც, საერთო სურვილის თანახმად მიენდო თედოს ახალშობილის მოვლა პატრონობა და ისიც ენერგიულათ შეუდგა თავის საქმეს. აღმზრდელი მას „ზვირთს“ ეძახის. ბავშვი უკვე წამოიზარ-

და. მას სავსებით აღმოაჩნდა მკითხავთაგან ნაჩვენები თვისებები. ქ-ნი სახალხო ფურცელადისა განუსაზღვრელი იმედის თვალთ შესცქერის მას, ხოლო აღმზრდელი და ხელმძღვანელი ბავშვისა მუდამ ხელში ათამაშებს და ამბობს:

— ხალხნო, შეხედეთ ჩემს გვრიტუნისას, განა ამაზე უფრო ლამაზი, ამაზე მეტათ საღი შეიძლება რამე?

მორიელი.

(ბათომში შექმნილი ლეგენდა. *)

იყო და არა იყო რა, ღვთის უკეთესი რა იქნებოდა!.

იყო ქალი თვალ-წარმტაცი მშვენიერებისა. მისი თვალები ღამეზე უშავესი იყვნენ და მისი ლოყები ლალზე უწითლესი. „მთის მწერვალთა თოვლი მუქი სჩანდა მის სითეთრესთან, ყორნის ფრთა ნაცრის ფერი იყო იმის თმის ნაწნავებთან შედარებით; ბროწეულის ყვავილი ყვითელი ეგონებოდა ადამიანს მის მარჯნის ფერ ტუჩებთან“... სამოთხის წალკოტში რომ გაველო, ვარდყვავილნი სირცხვილით თავს დაჰხრიდნენ და შურისაგან ცრემლის ნაცვლად ფოთლებს დააფრქვედნენ.

მამა კაცს თვალი არ მოუკრავს მისის პირისახისათვის... დამწყვედულ იყო პონტის ზღვის პირად მიუვალ კლდეზე ამართულ კოშკში... „ასი ცალთვალა და ორასი სამთვალა მღვეი დააყენა მრისხანე მამამ მის მცველად“...

სახელი მისი იყო ალერსი.

მთელ მსოფლიოს ელვის სისწრაფით მოედვა ალერსის მშვენიერების ამბავი.

ყოველის კუთხით დაიძრნენ ქაბუკნი გმირნი, რაინდნი სახელოვანნი, ბრწყინვალე გვართა შთამომავალნი, სვიანნი, თუ ლატაკნი, მსწავლულნი თუ უვიცნი ზსთხოვეს ალერსს ცოლობა, მაგრამ ამოდ...

ყოველ დღე, დილიდან დაღამებამდე კოშკის ფანჯრის წინ, თუ თვით კოშკის დარბაზში გაჩაღებული იყო ცხენთა ჯირითი, კენწლაობა, მიზნით სროლა, ბურთაობა, ლექსთა ახზვა, სიმღერა-მუსიკობა, ცეკვა თამაში, მეცნიერული კამათი... ყველა მოწადინებული იყო დაემონა მშვენიერი ქალწულის გული... მაგრამ ალერსის გული ამიყათათვის ისეთივე მიუვალი იყო, როგორადაც მისი ციხე-კოშკი.

მიდიოდა დრო და ქაბუკნი, ალერსის გულის მაძებარნი, დადლილ დაქანცულნი, დამარცხებულნი, გაწბილებულნი, გულმოკლულნი ბრუნდებოდნენ თავიანთ ქვეყნებში.

მშვენიერი ალერსი ყველასათვის მიუწლომელი

*) ეს ლეგენდა შექმნა გ. გელოვანმა.

რჩებოდა ვითა მარგალიტი ზღვის უფსკრულში, ვითა ვარსკლავი ცაში...

მხოლოდ ნატერა, მხოლოდ ოცნება-ლა დარჩენოდა ნუგეშით გულომოკლულ აშიყთ.

გავიდა დრო..

და დადგა დღე...

მრისხანე მამისათვის დღე საზარი და შავბნელით მოკული..

მშვენიერ აღერსს დაეტყო ფეხმძიმეობა...

შეურაცყოფილ მამის მრისხანე ღრიალი აღეღვებულ პონტის ზღვის ზვირთებსაც-კი აჩუმებდა... იგი ჰგავდა მრისხანე ცას, რომელიც მზა არის ჩამოიქცეს და წალეკოს დედამიწა.

სასახლე შავებით შეიმოსა და ლხინის ნაცვლად გაისმა ტირილი და გოდება.

დაიწყო აღერსის წამება.

იგი ჩაჰკეტეს სარდაფში თავგებთან ერთად. მისი საწოლი იყო ცივი მიწა და საკვები—პური და წყალი. ამ წამებით სურდათ გამოეტეხნათ, გაეგოთ—ვისია ბავშვი, მაგრამ ამაოდ..

აღერსი სდუმდა ვითა სამარე.

რაკი წამებით ვერას გახდნენ და სურვილი კი დიდი იყო—გაეგოთ ვინ იყო აღერსის გულის დამპყრობი, მშობლებმა გამართეს თათბირი და დაასკვნეს—მოიწვიონ მარჩიელი.

დანიშნულ დღეს შეკრბნენ დაჩაგრულ მამის ნაცნობ-მეგობარნი და მოვიდა მარჩიელიც.

მარჩიელმა აღერსს დახედა ხელზე და ასე სთქვა;

«მშვენიერო ქალწულო, დიახ, შენ ორსულათა ხარ!... მაგრამ ორსულობა შენი არ არის ჩვეულებრივი და ნაყოფიც შენი მუცლისა არაჩვეულებრივი იქნების. შენ გეყოლება ვაჟი, რომელიც გაიზრდება არა წლობით! ეხლანდელი სისხლის ღვრა და ომი არ გათავდება მანამდის, სანამ იგი არ დაეჟაკდება, ხოლო იგი დაამარცხებს მტერს, მოსპობს ამსისხლის ღვრას და ქვეყანას განათავისუფლებს უბედურობისაგან.

ზ ლ ა კ ა რ ი

მე მოგახსენებთ ამბავს ძველებურს, (იმედიცა მაქვს რომ დამიგდებთ ყურს).

იმ დროს, როდესაც საქართველოში, (ამ ედემის მსგავს ტურფა მდებლოში), იყო ტყეები: უტეხი, ვრცელი, (ასწლოვანები: მუხა, წიფელი), გადაჭიმული შორიდან შორა, ირგვლივ გაშლილი ვაკე, მთა, გორა; როს ეგ ალაგი, ესე ტყეველი, იყო მხეცების საცხოვრებელი:

სხრანს ხუთმა დაგვაქნია

(გურიის ცხოვრებიდან)

სოფელი ტილ-პუხუნი კარგა მოზრდილი სოფელია. მართალია მცხოვრებთა რიცხვი, არც წინეთ ყოფილა დიდი და არც ახლა არის, და არც სოფლის კანცელარია და სკოლაა შიგ, მარა, მაგივრათ აგერ ჩემ მახსოვრობაშიც აქ სოფლის ძირითადი მოსახლე, სიმონა ბარდნალაძე კომიტათ და ალექსანდრე ტრაბახაძე—პოპოზნიკათ იყვენ არჩეულნი. ორი სამიოდ „ბოჩიცი“ იყო. ახლაც თვალწინ მიდგია ბებია ჩემის სიტყვები (ცხოვრებულმა აგერ ორმოცი წელაწაღია თქვენი ქირი წაიღო)—მამა ჩემიდან გამიგონიაო, რომ ამ სოფლიდან ერთხელ მამასახლიც კი აირჩიესო; ძალიან ყოჩაღი და დარდიმანიდი მამასახლისიც გამოდგა და სხვას სულ არ გვანდაო. მის დროს ჩვენი სოფლიდან არც სახელმწიფო გზაზე აწვევდენ და არც ურმებით ბარგის საზიდავათო. მაგიორში მასაც ღმერთი შევლოდა და ისე გამდიდრდა და ისეთი სახლი წამოქიმა, რომ გურიელი ინატრებდაო.

სოფელი რალაც ძალის ენასავით არის ორ მდინარეს შუა გაწოლილი. სწორეთ ძალის ენასავით—თუ ენას კლიტის მხარეს სწორათ მოვსკრით. მაინცა და მაინც მოსავლიანობას სოფელი ვერ დაიკვებნის და ვერც სიმდიდრეს, მარა რაც სოფლის თავი და თავი ღირსებაა,— აქ აზნაურები ბლომად არიან და თითქმის სოფლის მეოთხედს სასულიერო წოდება შეადგენს. ამას გარდა ბარეთოთხი ძალიან პატყსაცემი მოზარეა, ერთი კარგი სატოლიბაშე, ორი სამი ვაჭარი, ერთი მეწაღე (ანუ ზაპოზნიკი) ერთი მეფურნე, ოთხი ხარაზი და ერთიც ტარანაის ვაჭარი; (ერთიც მეკვასეა, მარა ამაზედ ლაპარაკი არ ღირს.) როგორც ხედავთ ამისთანა თავადღერილ სოფელში ვაგლახათ მამასახლისის ვერც კი ჩამეხედავს და სოფელიც ძველთაგანვე ღვთისაგან ნაკურთხ ძილს არ ივიწყებს და სხვა სკოლებიან დაბა სოფლებივით როდი აბუხუნებულა იმ მოქადაგე—რაზმელების დროს. ის ძველებურათვე განაგრძობდა ყოველ ახალი წლის წინა დღეს ცხემლის შეშის კრას, ახალ წელიწად საღამოს „აგუნას“ გაღაძახებას მოზრდილი ღორის

თავით, თავის დროზე ქათმის ფერხვას და „აგიდელას“ ყურძნის კრეფაზე.

განაგრძობდა და ამისთანაობაში ის სირცხვილს არ სჭამდა. მისი აგუნას ხმა მეორე მესამე სოფელშიც უნდა მისულიყო. ამის ის გარემოებაც უწყობდა ხელს, რომ სოფელი რალაც იმ გვარ გორაკზე იყო გაშენებული, ძალის ენის ერთი გრძელი გვერდა დაბლა იდევს მეორე კი ოღრო ჩოღროთ ააყროათ. სოფლის მაღალი ნაწილის იქით გორაკიდან დაბლა აზნაურების სახნაგსათესი მიწები იშლებოდა კამკამა კალმახიან, მდინარით. რასაკვირველია კალმახიც ბრწყინვალე წოდებას ეკუთვნოდა და სოფელი მეტარანე მეზობლის დუქნიდან მოტანილი თევზით თუ დეხეფსებდა.

სოფლის დაბალ გვერდს ბნელი მდინარე ჩაუდიოდა. ამბობენ ეს მდინარე მეორე მდინარის ნატკლეციაო, მარა მე სულზე ხელს ვერ დავიდებ და ვერ ვიტყვი ეს მართალია თქვა. არ ვიცი და იმიტომ. ღამე ამ მდინარის გაღმა გასვლას აქაური მოსახლე უეცრავათ ვერ გაბედავს. ვის არ უნახავს აქ ან ქალათ, ან მამლათ ნაქცევი ქინკა?

სახელი ტლაპუხუნი ჩემის აზრით იმდენად მისი სიმშვენიერისათვის არ უნდა დარქმოდეს სოფელს, რამდენათაც გაუვალე ტლახების გამო. აზნაურობა ხომ და მასთან სასულიერო წოდება და მით უმეტეს „კუპეცები“, გზის კეთების ვალდებულნი არ არიან და აბა ვინდა გააკეთებდა? მართო იორდანეს და ზავარიკის ტლახი ერთ რამეთ ღირდა. ზაფხულში ურემი ჩელტამდის ედებოდა. ამ რიგად ამ სიტყვის ძირი ტლაპო უნდა იყვეს და პუხუნი კი ალბად ვეფხვის ტყაოსნის ზეპირად მცოდნე რითმის მოაშიყე აზნაურებმა მიუმატეს მეტი კეთილზმოვანებისათვის.

ცხრას ხუთში, როგორც ვამბობდი, ერთხანს სოფელი ფეხის ხმას არ აწყოლია, სანამ ტრაბახაძესა და თავამ მშიშარაძეს ერთ წვიმიან დღეს ჩხუბი არ მოუვიდა.

ტრაბახაძეს თითქოს ეთქვას: „მოქადაგები, როგორც ხმებია, კარგად ლაპარაკობენო“. მშიშარაძე აღელვებულიყო და მეზობელი რომ არ შემოსწრებოდა, წყალ ჩამდგარ თბრილში წაქცეულს მშიშარაძეს, თქვენი მტერია, ცუდი დღე დაუდგებოდა. მეორე დღესვე მშიშარაძემ ტრაბახაძის წინ ბოღში მოიხადა, კარგი სადილით გაუმასპინძლდა

და, წინეთ ყოველ საქმეში მიუდგომელი შშიშარაძე, საუკეთესო მეზობელი გახდა. ალექსანდრემ მონათლაო ხუმრობით ამბობდნენ მეზობლები.

ალექსანდრეს ათის თაობაში აზნაურ ღინლილაძის ქვრივს რამოდენიმე ფუთი ჩხავრის ღვინო მრჰპარეს. ავი ენები ამბობენ ალექსანდრემ ბევრი ეძება მარა ქურდებს ვერ მიაგნო, რადგანაც ღვინო გენრიელი და კარგი ღირსებისა იყო.

ასეა თუ ისე ერთი ორი ხელწამკრავაძის გარდა აქ ქურდობას ვერაფერ ვაბედავსო ამბობდნენ და მართლა არც კი ჰქონდათ იმის დრო და თავი. ყველა მხიარულობდა: აზნაურები თავის სახლსა და მამულში და სოფლებში კიღო აზნაურების სამუშაოზე. ყველა კმაყოფილად გრძნობდა თავს და მის ნახევრათ დახურულ ხის პატარა შტატის ეკლესიაში აღდგომა ახალ კვირეს, თუ კარგი დარი იყო, ხალხი არ ეტეოდა.

ეჰ, სად არის ახლა ის დალოცვილი დარბაისლური ლაპარაკი მაშინ რომ გაიგონებდი! „აცხონა ღმერთმა ჩენი სიკო დიდი ჰურმარილიანი კაცი იყო ივანეს სულ არ გვანდაო“.

— „თურმე ერთხელ ივანეს გურიელი ესტუმრა. ამაღაში ხუმარა კაქუნაიშვილი რეოდა“, — დეიწყო სეფერამ, — დამწვარა (კრიჟანგი) ივანესას ხის ფოთოლ გადაფენილ სუფრაზე ამაღას თითო ნათალი ღომი დაუწებეს. იმ დროს არა თუ ყველახ ამთავე თეფში, ჯამებიც არ მოიპოვებოდა. დამწეულმა მსლებლებმა ღომი ჩქარა გაათავეს. ამის მნახველ ივანეს ღიმილით ეთქვა: — „როგორ გამოდლიკინდა ყაძახიო“. კაქუნაიშვილმა იქვე დაიჩოქა ცალი მუხლით და გურიელს შეევედრა.

— „სთხოვეთ ბატონო ივანეს ერთი პეშვი ამ ღომის თესლი გვითავაზოსო“. ივანეს გაჰკვირვებოდა განა თქვენ ღომის თესლი არ გაქვთ რომ აქედან არ წაიღოთო?

— გვაქვს ბატონო, უპასუხა ხუმარამ, მარა ჩვენ ღომს ყაძახი ნახევარ ქვაბს სქამს და არ აძლებს ეს რაღაც სხვა ნამეტანი კარგი ჯიშის ყოფილაო. ბევრი იცინეს თურმე. ივანე მიხვდა საქმე რაშიც იყო და ბრძანა ღომის მიმატება.

ამ ლაპარაკის დროს ეკლესიიდან ისმის მღვდლის უფრო მტირალის ვიდრე ბრძანების ხმით, „სიბრძნით აღემართენით“... და ყველა მუხლებზე ეცემა და მეტანიას შობა.

აი ამისთანა მარგალიტებზე იყო სულ ლაპარაკი და ხუმრობა სიცილი, ან ტკბილი აბადელივი წირვის შემდეგ და ხასან ბეგურაი, ალილო...

ეხლა სადღაა. ასე გგონია გამარჯობის სათქმელათ აღარ სცალიაო. გლები ისე ჩაუვლის გვერდს ორ სამ აზნაურს, გინდამც არაფერი. ისეე ააშენა ღმერთმა იუსუფხანოვის ოჯახი. ის დალოცვილი სწორედ თავის დროზე ვეესტუმრა, თორემ ხელწამკრავაძეებსაც გლახა ღღე დაადგებოდათ: ამა და ამ დროს ეს დეიკარგა, იმ დროს ის დეიკარგა შენ გეცოდინება ან მეიყვანე ან ქურდი გვანახეო. გაგონილა შენი ქირიმე? მაგას რომელი ქკუაში მყოფი კაცი წამეირდგენს? იუსუფხანოვმა ისეთი მაგრათ დაჰკრა მაგიდას მუშტი როლომ... ერთბაშით ყველა თავის ბუდეში და პაწაი კიღო უფრო იქით შიადვრინა. მართალია მაშინ რისხეა უფრო იმისანა კაცებს მოხვდა, ვისაც ისე სწამდა მაშინ სოფელ ტლაპუზუნის დომხალი, რაგარც მე ჩემი ჩინეთში გადაფრენა, მარა მაინც ვაცხონე მაშა მისი. კინდამ არ დავვაჟდა თავზე აი გვიმბრის რაინდები?

ასე ქე იყო, მარა ღმერთი მაგენს გუუწყლა თუ ქკუა ისწავლონ. ახლა შეგხდება ბატონო ვინცა ყაზილარი, უკრავ თავს და ღმერთს დიდი მადლობა უნდა უთხრა მაგიორი თავი თუ წამოგიწაკუნა. სადღაა ბატონო უწინ რომ შეილღეტდა ყაძახი თავს და სანამ შენ თვალს მოჰკრავდი: „ღმერთის წყალობა და ღლინძელობა ბატონს, რაგა ბძანდები ბატონო, რაგა მშვიდობით რაგა კარგათო“. ახლა გინდა შენ გაგიარია და გინდა ვინცა ჩუნჩურეხაიშვილს მაგინიზა სულ ერთია.

მოდლი და ნუ გასკდები გულზე კაკალი კაცი. არა სწორეთ დავგლეუბა ბატონო იმ ცხრაას ხუთმა, სწორეთ დავგაქცია.

ღია.

მორიბი კრება

მე ვერ წარმომიდგენია: რა ეშველებოდა საქართველოს, რომ წელიწადში ერთხელ მაინც წერაკითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება მორიგ კრებებს არ მართავდეს. ბევრს არ ვიტყვი მაგრამ რამოდენიმე წარჩინებული ქართველი ამ უბედურობას ვერ გაუძლებდა...

ისე დიდია ჩვენ შორის საზოგადო საქმისადმი სიყვარული.

მიუხედავად ამ სიყვარულისა წლებადღელ კრებებს (თუ არა ვცდები) ცოტა შეუფერებელი გულგრილობის ნიშნები დაჰკრავს. უკვე სულ რაღაც ოთხი-ხუთი კრება გაიმართა და ლამის მორჩენ დასახულ საკითხთა განხილვას. რომ მკითხველთ თავი არ შევაწყინო, მე ვანვიზრახე ვულაბატო უპირველეს ქართულ ჩვეულებას — **ჯანმთრებას**. დიახ, გადაშხდეს ღირსეული სასჯელი, მაგრამ მე მაინც არ ვიშვორებ იმას, რაიც შარშანდელ კრებაზე დავსწერე და დავხატე. არსებითად უმრავლესობა მომჭმედ (არა შუშაობის მხრით) პირთა ისევე ისინი არიან, ვისი ხატება მე შარშან ამ დროს გავაცანი „ეშმაკის მათრახის“ პატივცემულ მკითხველთ. დღეს კი მოვისხენებ ისეთებს, რომელთა შესახებ შარშან არაფერი თქმულა, ხოლო წელს დუმილი შეუძლებელია.

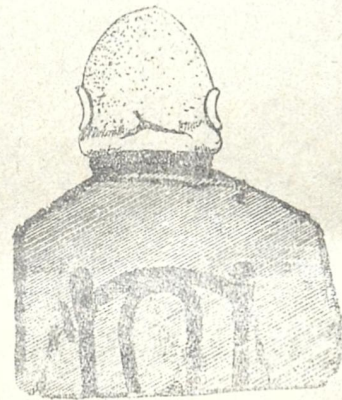
ირაკლი ივანიჩი რამიშვილი.

(მარჯვენა ფრთა)

გაზეთი „საქართველო“ ყველაფერში მიკერძობებით იქცევა და რა ვასაკვირი იქნებოდა, თუ

კრებების შესახებაც მიდგომილობა გამოეჩინა. ასეც მოხდა. გასული კვირის დამატებით ფურცელში მოთავსებულია საუცხოვო შარყები ნიჭიერი ხელოვანის მ. ქიაურელისა. მათ შორის არის რასაკვირველია ჩვენი კრებების დედაბოძი, ენციკლოპედისტი „იმიო ოტჩესტეოები“-სა პატივცემული ირაკლი ივანიჩი რამიშვილიც. სურათს ქვეშ აწერია: „მხიარული ორატორი“ ირაკლი რამიშვილია. აქედან ცხადია, წარწერის გამკეთებელს ამ მუშაობის დროს ქკუთან არ აღმოსჩენია.

ბ-ნი ი. რამიშვილი ენერგიული მოლაპარაკეა. ჩვენ ვეცდებით მისი სანიმუშო სიტყვა ცალკე მოვათავსოთ ერთ-ერთ მომავალ ნომერში, ვინაიდან ის არასოდეს არ იქნება მნიშვნელობას მოკლებული. ახლა კი აღვნიშნავთ განსაკუთრებულ ერუდიციას ორატორისას კრებაზე მოლაპარაკეთა გენეალოგიის ცოდნაში. ვერ გამოჩნდება ისეთი ორატორი ვერც ადგილობრივი, ვერც პროვინციიდან ჩამოსული, რომ ირაკლი ივანიჩმა იმისი სახელი, მისი მამის სახელი და რამოდენიმე ეპიზოდი მისი წარსული ცხოვრებისა არ იცოდეს. ალბათ ამისთვის უყვარს ის ბ-ნ თავმჯდომარეს და განუსაზღვრელ ნებას აძლევს ლაპარაკისას.

ივანიჩი ივ. რამიშვილი

„ზურგის მხარე“ — ТЫЛЪ

ბ-ნმა ირაკლი ივანიჩმა ლაპარაკის დროს უზომო გატაცება იცის და ეს არავითარ საფრთხეს არ შეადგენდა კრებისათვის, თუ გატაცების დროს არ აწვითარებდეს აგრეთვე ენერგიულ შესტიკულიაციასაც. ერთ ერთ კრებაზე ამ შესტიკულიაციის მსხვერპლი კინაღამ შეიქმნა ჩვენი ცნობილი კრიმინალისტი გიორგი ბეჟანიჩი გვაზავა, რომელიც ირაკლი ივანიჩის

წინ აღმოჩნდა მჯდომიარე და ისიც ისეთი მწვავე საკითხის გარჩევის დროს, როგორც არის ილიასეული სახლის მოვლის საკითხი.

ჩვენს სურათზე ორატორი აღნიშნულია „ზურგის მხრიდან“ და „მარჯვენა ფრთიდან“ იმის მიხედვით, თუ ვინ როგორ უყურებდა მის მსჯელობას.

„ჩვენი ჩემო.“ *) გაბაშვილი.

ახალგაზრდა ორატორი, რომელსაც „საქართველო“ სხვათაგან გასარჩევად „ჩვენს რეზოს“ ეძახის, გვართ გაფრინდაშვილია. იგი ერთ-ერთ წარჩინებულ მოლაპარაკეთ ითვლება არა მარტო წერაკითხვის სიზოგადოების კრებებზე, არამედ ყველა სხვა კრებებზედაც. ბ-ნი რეზო კუპრიაშვილის დინჯი კილო უფრო ინადირებს მსმენელის ყურადღებას, ვიდრე მისი მსჯელობის საზრიანობა და ამაშია ტრადედია ბ-ნი რეზო ქობაშვილისა. უმეტეს ნაწილათ, ბ-ნი ჩვენი რეზო საბაშვილიც ექსპრომტათ, ანუ უკეთ ვსთქვათ მოუმზადებლათ ლაპარაკობს და თუ ამ თვალსაზრისით შევხედავთ საკითხს, მაშინ არ შეგვიძლია ბ-ნი რევაზ ყობაშვილს ჯეროვანი ადგილი არ მივაკუთნოთ. ბ-ნი ჩვენ რეზო გაბრუაშვილს ერთი ახირებული ზნეც სჭირს: საშინლათ უყვარს სხვა ორატორთა გვარების გადამახინჯება, რომლითაც ცხადია სურს აღნიშნოს თავისი მათლადმი „ფეხებზე მკიდილობა“. მაგალითად, პატ. თედორე კიკვაძე მან

*) ამ სახელწოდების არჩევის დროს გაზ. „საქართველოს“ ცხადია მიუბაძავს კვასის ფირმის „ჩვენი გემრსათვის“.

მოიხსენია „ვილაც კვირინიძეთ“ ბ-ნი ვ. ბურჯანაძე „ვ. ბუჟიაშვილათ“ და სხ. შეიძლება ეს გულმავიწყობითაც მოსლიოდეს ბ-ნი რეზო მდებრიშვილს.

ბ-ნი გიორგი პავლოვიჩ გორდუზიანი

ბ-ნი გიორგი გორდუზიანი გახლდათ წვერი სა-რევიზიო კომისიისა და თუ არ ვცდებით, მას ეკუთნის ტერმინი „უნუგეშო“ მიკუთვნებული წერაკითხვის საზოგადოების საქმეთადმი. ბ-ნმა ირ. ივ. რამიშვილმა განმარტა აღნიშნული სიტყვა და ცხადჰყო მისი შეუფერებლობა, მაგრამ შთაბეჭდილება მაინც უნუგეშო დარჩა.

მამა ნიკიტა თალაკვაძე

დეკანოზი ნიკიტა თალაკვაძე, ვითარცა ბ-ნი გორდუზიანი, სარევიზიო კომისიის წევრია. მან კრებას განუმარტა „უნუგეშო მდგომარეობა“ საზოგადოების მუზეუმ-წიგნოსთსაცავისა“, რომელსა არა შესძლებია არსებობა თენიერ დავით კარიქაშვილისა. კამათის დროს მამა ნიკიტა ლაპარაკობს ჰორიზონტალურათ, ანუ უფრო გასაგებათ რომ ვსთქვათ

ცოტა ბრტყლათ, რითაც შთაბეჭდილება რჩება ვერტიკალური, ანუ უკეთ ვსთქვათ ვიწრო.

ბ-ნი პლატონ ლეშავა

აღნიშნული ორატორი ჩვენ პირველად ამ წელს ვნახეთ წერა-კითხვის კრებებზე. სამკითხველოთა „უნუგეშო“ მდგომარეობის შესახებ მსჯელობის დროს მან გამოსთქვა აზრი: დაენიშნოს თითოეულ სამკითხველოს წლიურათ 200 მანეთი. ეს აზრი ყველას მოეწონა, ვინაიდან სამკითხველოებისათვის ფული ძლიერ საჭირო და სასარგებლოა.

დასასრულ არ შემიძლია აქვე არ მოვთავსო სახება ბ-ნი ვასო ედილაშვილისა. სადაც უნდა

მიხვდეთ: წერა-კითხვის კანცელარიაში, გინდ სათავად აზნაურო ბანკში კრების ალაგას, ყოველგან ნახავთ ვასოს. ვასო ზის და მუშაობს. მოლაპარაკე

კრებებზე ვასო ჯერ არავის უნახავს. ახირებული ქართველია ეს ვასო: დილით, გინდ საღამოთი ზის და მუშაობს. როცა კრების დარბაზში მქუხარე სიტყვათა კორიანტელი სდგას, როცა ბანკის კედლები ზანზარებენ, ვასო ედილაშვილი ზის და მუშაობს. აი ეს გარემოება არ ეგუება ქართველი კაცის ბუნებას და მეც ამიტომ ვთავსებ მის სურათს: დახედეთ, ბატონებო, იქნებ მართლაც არ არის ვასო ედილაშვილი ქართველი. ჩვენ ყველაფერს შევუირგდებოდით, მაგრამ ასე გამუდმებით მუშაობა და რაც ყველაზე უფრო შეუფერებელია ქართველი კაცისათვის უ ბაქი-ბუქობა, ქეშმარიტათ ექვს გვიღვიძებს გულში.

ჯერ კრება არ გათავებულა და მომავლისათვის კიდევ შეიძლება გამოჩნდენ სხვა ღირს შესანიშნავი პიროვნებანი.

ეშმაკი.

მოცლილი პასის ფილოსოფია

ცხოვრობდა ერთი მოცლილი კაცი და დაეხეტებოდა მუდამ სოფლიდან სოფელში, დაბიდან დაბაში და ქალაქიდან ქალაქში. ბევრს არ მოსწონდა მისი საქციელი და „კაცუნას“ ეძახდნენ, მაგრამ ის ამას მაინც და მაინც დიდ ანგარიშს არ უწევდა, რადგან კარგათ იცოდა თავისთავის ფასი. ხშირათ იტყოდა ხოლმე: „ვინც რა უნდა სთქვასო, წისქვილმა კი ფქვასო.“ და ისიც ამ ანდაზის თანახმად ცხოვრობდა. დადიოდა და აკვირდებოდა ადამიანთ ცხოვრებას და მის დაკვირვებებს უბის წინგში იწერდა.

როდესაც სიკვდილის მოახლოვება იგრძნო, დალუქა თავის უბის წიგნი და ზედ წააწერა: იმას უტოვებ, ვინც დააფასებსო, და ისე მშვიდათ და შეუმჩნევლათ განშორდა სოფელს, როგორც მოვიდა.

მემკვიდრეები სიხარულით ფეხზე არ იდგენ:— ალბათ ძვირფასი რამ განძი დაგვიტოვა ჩვენმა ნათესავმაო! მაგრამ, როდესაც გახსნეს, პირს კატა ეცათ და გულ მოსულეებმა წამოიძახეს: აი მართლა ის „კაცუნა“, ისაო და კონვერტი ქუჩაში გადაისროლეს.

მაგრამ სწორეთ ამდროს შემთხვევით გამოიარა მეორე მოცლილმა კაცმა, აიღო და თან წამოიღო, და სურს გამოაქვეყნოს, რომ მოცლილი მკითხველები გაართოს:

1) „ადამიანი მხოლოდ სამ შემთხვევაშია გულწრფელი“ ერთი მაშინ, როცა მთვრალია, მეორე როცა გულმოსულია და მესამეც როცა ხუმრობს; სხვა დროს ყოველთვის სტყუის, რადგან კარგათ იცის: „სიმართლის მთქმელს ცხენი შეკაზმული უნდა ყავდეს“.

2) „ადამიანის ქეშმარიტი მეგობარი მხოლოდ სიკვდილია: ის არ არჩევს არც დიდს და არც მცირეს, მისთვის ყველა ერთია: მდიდარი, ღარიბი, სულელი თუ ბრძენი, ყველას ერთ გვარი თანაგრძნობით ჩაიკრავს გულში, სხვა ყველა ანგარიშით ხელმძღვანელობს: ცოლიც, შვილიც, მამამაც და დედაც. თუ გამორჩენას გამოელიან შენგან, ყველას უყვარხარ, თუ არა—აღმაცერათ გიციქერიან: „ჩემი ურგები ძროხა მგელსაც შეუქამიაო.“

3. „თუ გსურს სწორი გზით იარო, მაშინ იმ გურულს უნდა მიჰბაძო, რომელსაც სადილობის დროს ხელიკი ჩაუფარდა ლობიოში, ამოიყვანა და პირში გამოისვა: ძამიავ, არც შენი მინდა, მარა არც ჩემსას გაგატანო.“

(შემდეგი იქნება.)

მოსტალიმ კასი.

† შ ა ვ ი შ ა უ ვ ი

შაქრუა ბიჭი, ძმა ბიჭი, კახეთიდან თფილისში ჩამოვიდა და „სპირტონოსცების“ ქუჩაზე (იმ ქუჩაზე, რომელსაც ამ სამი წლის წინათ ვავზლისსა ეძახდნენ), ერთ პატარა ოთახში დაბინავდა. შაქრუას არც ცოლი ჰყავდა, არც შვილი. რასაც იპოვიდა და იშოვიდა ვანო ბუქასთან მიჰქონდა—სვამდა და სხვებსაც ასმევდა. ანკი რა აწუხებდა, სარჩენი ერთი თავი და ერთი შაშივი ჰყვანდა. ძლიერ უყვარდა შაქრუას შავი შაშივი, რომელიც ვალიაში ჰყავდა დამწყვდეული.

ერთ უბედურ დღეს „დამწყვდეული შავი შაშივი“ გარდაიცვალა.

დიდხანს იტირა და ივალალა შაქრომ თავისი. ძვირფასი მომღერალი ფრთოსანი. შაქრუა არ იყო მგოსანი, რომ ლექსით შეემკო შაშივი, მაგრამ რაკი ტირილითა და ვაი-ვივით გული ვერ მოიოხა, გადასწყვიტა, თავისი ჭირი მეგობრებს გაუზიაროს—იტიროს შაშივი და გაპატონებული, ანდერძ-აგებუ-

ლი დასაფლავოს. შეიძლება ვინმე მეგობართაგანმა შაშვს „რეჩიც“ კი უთხრას,—ფიქრობდა შაქრუა, ზედაშეც აუცილებელია.

გაუკეთა შაშვს კუბო.

მოიწვია მეგობრები.

იტირეს მეგობრებმა შაშივი: დაღვარეს ცრემლი. შაქრუას თანაგრძნობა გამოუცხადეს და როგორც ჩვეულებაა, „გადასახურავიც“ (წასაბურავი) მიართვეს: ვინ მანეთი, ვინ მეტი. წესიემა ყველას აჯობა და ხუთი თუმანი გადაუხადა. მოიწვიეს მღვდელი, აუგეს შაშვს ანდერძი და გაპატონებული მიწას მიაბარეს.

ვალმოხდილი მეგობრები მოუსხდენ სუფრას და შაშვის შესანდობარი გადაჰკრეს.

„ღმერთმა აცხონოს შაშივა,

ჩვენ რომ გავგიძლო ფაშივა“...

აგუია.

გეორჯას გასაჭირი

ოჰ, ჩემ ფეფელას რა უთხრა ჩემი ამ დღეში ჩაგდებისათვის! არა, მაინც რა ნაირათ ატყდა კაცო! ვაინა გამოცხადდა თუ არა, სულ იმას ჩამჩიჩინებდა თუ: „თათრის პოზიციაზე წადი, რომ ფულები იშოვო“. კაცო და ეს შეჩვენებული ჩემი დედაკაცი პოზიციაზედა მგზავნის, თითქოს ერთი დიდი ვაჟკაცი გეროი ვიყო! ბევრი ვატყუილე, ფეხი ავითრიე, მაგრამ ბოლოს მაინც იმან მაჯობა!

დაღამდა პარასკევი საღამო, ვახსენე წმინდა შაგნაბადას მადლი, გამოვისახე პირჯვარი და წაველ ვაგზალში. ავიღე სარაყამის ბილეთი და მიველ ყარსის პოეზზე. მინდა რაღა, რომ წავიდე თათრის პოზიციაზე და ჩემი ფეფელას სურვილი შეავსრულო. მიველ, მაგრამ შასვლა არ გინდა! ვაგონის კარებში ისეთ ნაირი გლეჯა-ფლეთაა, ისეა დომხალივით არეული ქალი და კაცი, ისეთი წივილ-კივილია და ისე გადადიან ერთი-მეორეზე, რომ გეგონება ახტურმას თამაშობენო! უცებ შაფიქრიანდი კაცი. ვიფიქრე: კაცი ფულის მოსაგებათ მივდივარ და ვაი თუ ამ არეულ ხალხმა გამიგდო ფეხ ქვეშ, და ნაწლები გადმამაყრევინა მეთქი! ამოტოლა ხალხი პაჩტი ყველა თოფიარალში იჯდა მე კი ფხიბლების მოსაჭრელი დანით რა ვაჟკაცობა უნდა გამამეჩინა! დავდექი

და უყურებ. მე ვთქვი ეს არეულობა გათავადება და სლაბოდნათ შავალ მეთქი. ვაჰ, ამ რაზმიშოლენიაში რომ ვარ უცებ ტრეტი ზვანოკი არ დაჰკრეს!!! აბა, გიყვარდეს ჩემი გაქცევა. მამენტალნათ მივევარდი ვაგონის კარებს, მაგრამ ბანჩუნეს! ვინ გიღებს კარებს. კიდენ მადლობა უფალს, რომ ნაცნობი ბიჭები გამამიჩნდნენ, თორემ ბილეთ აღებული კაცი ვრჩებოდი რალა! მერე ჩემი გულის პატრონი, რომ არ წავსულიყავ კიქინაზე გავსქდებოდი რალა! ძალიან ფინთი ხარაქტირი მაქვს, რომ ვიტყვი უნდა შავასრულლო. იცით რა ოინები მიქნია? ერთხელ მენახშირე ბადუას ვირზე შევეჯექი და ამოვკარ ქუსლი. მართალია სიჩქარეში პირი კულისკენ მამივიდა, მაგრამ მაინც არ შამშინებია. რო გავაქენე ამ არსენალის აღმართისკენ, სულ ხვითქი გადავადინე. მიბზის, მაგრამ რა მიბზის! სულ თან მაქვს არე-მარე. ეს-ეს არის უნდა ვადმომავდოს რალა და ცოლშვილის გამამასალმოს, მაგრამ რომ ჩავაფრინდი კულში უტოპლენიკივით, კინალამ გამოვადრე კული უფლის მადლმა! ბევრი ტლინკები ყარა, მაგრამ მე ჩემი ნათქომი ს კაცი ვარ, რომ ვსთქვი, მაინც გავაქენე იმ აღმართში. ჰოდა მე რომ ამ გულის პატრონი, ბილეთ აღებული არ წავსულიყავი სარაყამიში ნამდვილათ გულის რაშირენია მამივიდოდა. კიდენ კარგი რომ იმ ჩემა ნაცნობებმა ვაქცალობა და სიმარჯვე გამიჩინეს. მამენტალნათ ვაგონის კარების აკოშკა გახსნეს, დამავალეს ხელი და კვდარ კატასავით გადამათირეს ვაგონში. ამიყვანეს, მაგრამ დადგომა არ გინდა! ისეთ ნაირათ არის ხალხი ჩაწყობილი, გეგონება ფიხხულიაო. მე კაცების თავებზედა ვგორაოფ რალა! სულ ნაკლული ტიკივით მაქანტყურებენ და ხან აქეთ მისვრიან, ხან იქით. ბოლოს როგორც იყო კიდევ ჩვენმა ბიჭებმა ამიღეს და როგორც მარგილი ჩაარქო, ისე ჩამარქვეს ამ ხალხში. ისეთ ნაირათ ვარ გაქედლილი, ისე პლოტნათ ვარ ჩასმული, თითქოს ვინტოვკის ტყვია დევს ლულაშიო, ფეხები საესემ მოცილებული მაქ პოლზე და ისე ვტივტივებ ამ ხალხში გეგონება ჩოფურაშვილის ბოთლის პროპკააო. ისეთ ნაირ კუბლა ბარიშნებს ვეხახუნები და ვეხეთქები, რომ სულო ცოდვილო არშიყობის გუნებაზედაც მოველი. მინდა რალა რომ ერთი სხვანაირი ფრანციკული ფართიფურთის კოპლისმენტები უთხრა, მაგრამ ხელებს ზევით ველარა ვწევ. ისე მაქვს დაქერილი, თითქოს

არტაშნები შემოუჭერიათო. ცოტა მივიწ-მოვიწიე და ჩუმ-ჩუმათ დაბლიდან გავყავ ხელი, ისე მაქვს გამოპლანული, რომ ეს ჩემი ხელი ნამდვილათ იმ ბარიშნას უნდა მოხედეს, რომელსაც მე ვეარშიყები. საქმე გაჩარხულია, გულს სულ ტაკი-ტუკი გააქვს, რომ ამ დროს იგრილა ხალხმა, დამიზნებულმა ხელმა ნაპრავლენია დაკარგა და ვილაცა სხვას დაეტაკა თურმე. ვუცაცუნებ ხელს და რალაცა ხმელათაა, მე მეგონა ბარიშნას ვუცაცუნებ ხელს მეთქი და თურმე ვილაცა ბებერი

პრაპორჩიკისთვის მიცაცუნებია, მაგრამ მე რა ვიცი. იმას ჰგონებია თუ ვილაცა ჯიბგირი მიყოფს ხელს ჯიბეშიო და დაიწყო ღრიალი: „ახტი კარმანჩიკ, მერზავეც, ნეგადილიო!“ კიდენ ჩემი იღბალი, რომ ძალიან იყო ამ ხალხში გაქედლილი და ხელი ვერ ამაძრო, თორემ ზედ შუაზე გადამქრიდა. როგორც იყო შეხვეწა ხალხი და დაამოშმინეს. მეც შეხვედე რომ ჩემი საქმე ფინთათ მიდიოდა და როგორც იყო თავი ვაძვრინე. ვდგევარ ჩემთვის და ვფიქრობ გადავრჩი მეთქი, რომ ამ დროს იგრილა ხალხმა და ზედ უბორნის კარებზე მიმახეთქა. კარები ოდნავ მოხურული ყოფილა და რომ დავეტაკე კარებს როგორც შურდული ისე შევვარდი უბორნიაში. ისეთ ნაირად დავასქდი, რომ შარვლის ღილებმა სულ ტაკა-ტაკი დაიწყო. ახლა აღარ გინდა გამოხვიდე გარეთ! ჩავრჩი შიგ და ამ დუხისა და ლადიკალონის ნუხანიით ჩვედი სარაყამიში. იქ პატარა საქმე ავიღე და ისევ უკან დაბრუნება დავაპირე. მოველი ვაგზალზე და რის ვაი ვაგლახით ავიღე ბილეთი. ვიფიქრე ეხლა კი მშვიდობიანათ წავალ მეთქი, მაგრამ აქ უარეს ნესჩასტიას წავაწყდი. ახლა მინდა რომ მესტა დავაზანიატო, რომ კიდევ ისეთი ოინი არ მამივიდეს როგორც ქალაქში. მივევარდი ვაგონის კარებზე და ხალხი მივწი-მოვწიე. ისეთ ნაირათ მივძვრები და ვშლი ხელებს, თითქოს ავლაბრის მორეში ვიყო და ვინჩოზობოდე, ერთიც ვნახოთ რალაცამ ჩამიკაკუნა თავში, მოვიხედე სალდათი მექიდება და კამენდატი ყვირის: „დავია ეგო სულაო!“ ჩამომასკუპეს ძირს. სხვები შაუშვეს და დაკეტეს ვაგონი. პოეზდი მიდის, მე ვდგევარ ბილეთით და ვტირი რალა! ვეხვეწები: გოსპოდინ კამენდატ პუსტიტი პაჟა-ლუსტა. მოი ყენა ნავამი ჩიყოლი, ანა სეგოდნა რადიტ მინე ნასლედნიკ მეთქი, მაგრამ ვინ დამიჯერა. დაიყვირა: „ვაზმიტი ელო ნა პერედნი პოზიკიაო!“

ვა, ხალხნო, ქრისტიანები არა ხართ?! მიშველეთ რალა! ვინ მე და ვინ პერედნი პოზიცია! ნეუჟელი ჩემი სიყმე, ჩემი მურაზი ასე ერთბაშათ უნდა დაქკნეს! მოდი ეხლა და დედაკაცს დაუჯერე! ეს სულ იმ ღვთისგან შაჩვენებულმა მიყო, თორემ მე სარაყამიშში რა მინდოდა,

ოხ, ფეფელი, შენ დაიწვი
გახურებულ საკირეში
და არ ნახო ჩემის ცოდით
კარგი რამ შენ სიცოცხლეში.

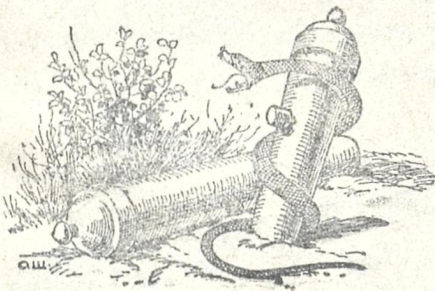
რათა, რისთვის, შე უღმერთოვ,
ეს რა მიყავ, სად ჩამაგდე?
ნეუჟელი ზარბაზნების
დასაფლეთათ ვადამაგდე!

ჩემი ღღენი თავს გველები,
კუკლასავით შაგინახე,
რაც შევირთე აბა მითხარ
ქალებში თუ დამინახე?

შენ შაგწირე ჩემი სიყმე,
ულვაში და ნამუს-ქული,
შენ კი ცეცხლში ვადამაგდე
და სხვას გაუქნიე კული!

ახ, თუ დავძვერ მე ცოცხალი
და შამოყყავ ქალაქს თავი,
მოკვდე თუ არ მოგიხარშო
წანდილი და შილაფლავი.

გოგია.

გურული სცენა

(საკაიდლისიო მოქმეა, ვაი ვუის ხმაზე)

როცა მე, გარდა ქამისა და სიკორწიალაზე კორწიალის მეტი აფერი მაწუხებდა, მოგეცეს ღმერთის წყალობა შობა-კალანდის გათენება მე მიხაროდა.

ბარბარობას რომ ჩვენსას სასუქში ჩასაგდების ქათმების კრიახი შეიქნებოდა, იგი კრიახი ტელემაკ გურიელისა არ იყოს, ჩემის ყურიზა ბეთხოვენის მუსიკა იყო. ქათმების მერე მაშკა ღორს ჩააგდებდენ სასუქში. დილას ადრე ადგომა იმიზა მიხაროდა ღორიზა კეკალი დამეყარა და, სუქ, სუქ, მაშკა მეთქი მეთქვა... ღორიც ყოველ ღღე სუქდებოდა და თან და თან რამდენიც დაკვლის, ესე იგი მაშინდელჩვენებურ ენაზე „ლიტი-ლიტის“ ღღეი უახლოვდებოდა, იმდენზე ვაქყაცდებოდა და მჭტს როთინობდა... მთელ ორმოც ღღეს მარხვას წმინდა ბერივით ვინახავდით. შობა დილას გახსნილგებას აბარადა ჯობდა. ცხონებული ნენაი (ჩემი დატიებიზა თვარ წაწყტა) ძაღლის იალონზე გაგვადვიძებდა, ხელ-პირს დევიბანდით, პიჯვარს დევიწერდით და მერე რიგ-რიგობით მუცელზე შემოგვარებდა მუცლის სალოცავ ღვეძლებს და თან გვილოცავდა:

— შენი მუცლის ტკივილი შეილო ადმა ქარს დაბლა წყალსო. მერე დავჯდებოდით— გევისნილებდით— ხაციას ვიახლებოდით... საკაილანდოთ, იყო და კიდევ მეტი საამოვნება გვედგა წინ: ცხემლის ჭრა დილას მთელ სოფელში რომ შეიქნებოდა ღორების ჭყვირილი ასე იფიქრებდი ქვეყანა იქცევაო. საწყალ ქათმებსაც ყველას იმ ღღეს დასჭრიდენ კისერს. მთელი ღღე ყველა დიდი და პაწვი საქმეში ვიყავით, განათხოვრებულს მგზოფლისას აფერს ვტივებდით. საღამოს სავსე სუფრას მოუჯდებოდით ტკბილათ-უკლისათ და ძველ წელს თოფის სროლით გვევისტუმრებდით— მთელი ღამე აბა ვის ეძინა გვეშინოდა თოფის სროლა არეკაცმა მოგასრას და არ გვაჯობოსო... შობაზე კიდევ უფრო ადრე გვეიღვიძებდით გვეილოცავდით. ვინ იცის ოჯახს იმ ღღეს რა და რა ბედნიერებას არ შეეძენდით, რა და რა სოის სიმღი-

დრეს არ შევმატებდით. რა გინდოდა რომ ოჯახში გამოლოცავს ჩიჩილაკთან ერთად არ მოჰქონდა. თაფლების გვახა-გუხი მთელ მიდამოს აყრუებდა. შაქრით და ფოჩვიანი კამფეტით სიტკბოს დავიბედნიერებდით, ღორის კელევერით და ქაფ-ქაფი ღომით გავძლებოდით და წირვაზე ისე გიხლებოდით. ნაწირობევს შეიქნებოდა მილოცვა კოცნა, შელული, ყანური სიმღერა... მერე კიდევ შინ ქეიფი... მთელი დღე კარწიალი. საღამოს აგუნა-აგუნა, ეი ვახ! ეი ვახ! რამდენი ერთი გვეხსენო.

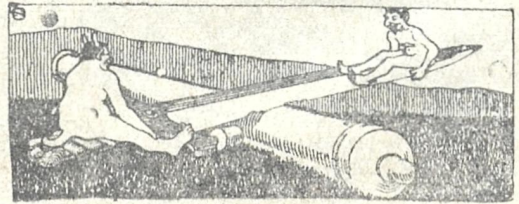
ახლა კი, ან მე, ან ახლანდელ ბაღებს რა აქვთ სასიხარულო. ჩემ დროს ბაღნად რომ ითვლებოდა ქაკუნს თამაშობდა ახლა იმ ხანის კაცი მოხუცებულია, ქაკუნი ითამაშოს კი არა ორი ვერააყენებს ლოგინიდან. ბაღები ახლა სად არის, ზოგს კლასში არჩობენ და ზოგს კიდევ იქინე შენ რომ იცი. უწინ კაი ღღვის მოსლა და გათენება გვიხაროდა, სული ელეთ მელეთად გვქონდა—ახლა შენ ასე დამიწყევლიხარ: ღმერთმა მრავალი შობა-კალანდა გაგითენოს მეთქი. მე კი, ჩემო ბიძია, მეორე არ მაღირსოს ჩემდა გასამწარებლათ. ასე დამილოცავს ჩემი თავი. ადვილი ხომ არ გონია ახლა შობა-კალანდის გასტუმრება. მაგინის გასტუმრებას ახლა ჯობს გასათხუარი ციციას გასტუმრება, პლასტუნების ეგზეკუციის მოშორება. შობას ღვეძელი უნდა, ღვეძელს კვერცხი, ქფილი და ყველი. კვერცხი უწინ შაურათ ექვსი და შვილი იყო ახლა შაურად უსუნე, გალოკე და გზას ბარაქა დაყარე. ყველი კიდევ იაფია მანეთად ერთი ქაქუტაი უწინ რომ აბაზათ ხუთი იყო იმისთანაი, იგიც დეილოცა სამტრედია, თვითონ არ ქამენ და ჩვენ გვაპურებენ. კაი თუ გინდა გაყიდე უღლათ ხარი, იქნება ქე გყავს თუ ბეითაღმა ქირის წამალი არ აუტრა, იყიდე ყველი და კვერცხი, პურის ქვილს ხომ ვეღარ იშონი? კომპერატია რომ არ ყოფილიყო ვინცა ვაჭარი, გავკეთდებო საცხაიდან გაუჩნენლოს გააჩენდა და შეიტანდა, ახლა აღარც კომპერატიას აქვს და აღარც სხვას.

იშონე თუ გინდა, კეცი ხომ უნდა? ქვა იაფი ხუთ შაურიანი მანეთ ნახევრათ ქე იყო. ეშმტი თუ იშონე სამ შაურიანი თორმეტი აბაზია. შეშა, ოი ღმერთო გააშეშე ვინცამ ქვეყანა ასვარა. ოთხაბაზიანი ურემი რვაი მანეთია. ქათამი, გოჭი, ინდაური ხომ იაფია და იაფი. წულას ნულარ იკითხავ

გინდა წულა ჩავიცვამს გინდა ამერიკიდან გამოწერილი პოლსაპოჟკი. ჩითს, ნარმას, ფანელს ცეცხლი ეკიდება, ღმერთო ცეცხლს ნუ მიაკლებ ვაჭარების დუუსტრახავს სახლს.

კაი თუ გინდა ყორიფელი იეფია, ყორიფელი თავზე საყარათ იშონე მითხარი რა შეგარგებს, რაფერ უნდა იმხიარულო, როცხა აფერი არ იცი ვინ კვტარია და ვინ ცოცხალი. ღვინო რომ დალიო ალავერდს ვის ეტყვი, სიმღერა რომ დეიწყვი ვინ მოგძახებს? ქვეყანა გაცარიელებულია შინ მარტვაი დედაბერი და ბერიკაცია. სხვაი ზოგი ძალითაი წეიყვანეს, ზოგი მისით წევიდა, რაცხას ვიშონი და თავსაც გადვირჩენო. გოგუებიც ახლტრუტდენ... შებრუნდა კეხი: უწინ თუ საცოლოს ეძებდენ, ახლა საცოლო თვითონ ეძებს საქმაროს. ამისანაი გაჯახირებული შობა-კალანდა ვისაც უნდა იმას გაუთენდეს ბარე ასი... მე კი ბაღების რომ არ შეხატრებოდეს ერთ მაქახელას კალანდის მომგონს ვბრიგებ და მეორეს მე ვიბრიგებ... აფერი არ ვიცი სად არის თვარა, ერთი ფიშტო ფილიბე გოგინაიშვილს უნდა ესტკუტო... იმ ყურმუსალის. რჩევით შევირთე ქალი, მისი ბრალია შვილები რომ მყავს (სხვაფერ არ იფიქროთ ჩემი დარეჯანი თვალითაც არ უნახავს), დოუჯერე მე სულელმა: „ჯარი შვილების ყოლა დიდი მოღვაწეობაა სამშობლოს სიყვარულიაო. მე აბღალას მეგონა ფილიბე ჩენი ქვეყნიზა ზრუნავს მეთქი, თურმე რუსების აგენტი იყო. გვირჩევედა სალდათები გავგვჩინა. მან ქე მეიგო ამით, სახელიც გეითქვა და მას, მის ძმებს, და ყველა მის ნათესავებს თურმე ყველას დიდი ჯამაგირი აქ. მე კი გამიმწარდა სიცოცხლე. ნეტაი რომ დაპილამდემა აღარ გამითენდებოდეს. დესწარით მრავალს თუ კი გინდებიან, მე კი რაკაცმა მომილოცოთ: არც ჩემსას მოხვიდეთ თვარა თავს გაწბილებთ: დაგალევინებთ სკუჩხის წყალს.

პიბნა.

„თ ა ნ ა მ ე ლ რ ო ვ ე ა ზ რ ი“

მიიღება ხელის მოწერა 1917 წლისათვის

გაზეთი ღირს როგორც თფილისში, ისე პროვინციური მთელი წლით 15 მანეთი, ნახევარი წლით 8 მან., ხაზი თვით 4 მან. 20 კაპ., ერთი თვით 1 მან. 40 კაპ.

გაზეთის ფასი ხელის მომწერლებმა წინდაწინ უნდა გადაიხადონ, ნისიათ არავის გაეკისრება.

ფოსტით ხელის მომწერლებმა ფული შემდეგი ადრესით უნდა გამოგზავნონ: Тифлиси, почтовый ящик № 199, Власію Малакіевичу Бохохадзе.

თფილისის ხელის მომწერლებმა ფული უნდა შეიტანონ კანტორა „ბანათლებში“ ოფის ქუჩა № 6.

მიიღება ხელის მოწერა

ყოველდღიური საპოლიტიკო, საეკონომიო და სალიტერატურო გაზეთი

„ს ა მ რ თ ვ ე ლ ო“

(1917 წ. წელიწადი მესამე)

ყოველკვირულ სურათთაგანი დაგასვლით

გაზეთი არის ეროვნულ-დემოკრატიულ მიმართულებისა. განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევს ჩვენი ქვეყნის ეკონომიურს ცხოვრებას: ვაჭრობა-მრეწველობისა და სასოფლო მეურნეობის წარმატებას, საპროფესიო და სატექნიკო ცოდნათა ვაგრცელებას.

გაზეთს საკუთარი კორესპონდენტები ჰყავს საქართველოს მნიშვნელოვან დაბა-ქალაქებსა და სოფლებში და აბრძოლებს პეტროგრადსა და მოსკოვში.

გაზეთის ფასი: მთელის წლით—15 მ., ნახევარის წლით 9 მ., სამის თვით 5 მ., ერთის თვით ქ-ში 1 მ. 80 კ.

ქალაქ გარეთიდან გაზეთის გაწერა ერთის თვით ფოსტის საშუალებით არ მიიღება.

არა წლიურ ხელის მომწერთათვის გაზეთი თვის პირველ რიცხვიდან იქნება ნაანგარიშევი. წლიურ ხელის მომწერთათვის ფასის შემოტანა ნაწილ-ნაწილადაც შეიძლება შემდეგის წესით: ხელის მოწერის დროს 7 მან., პირველ მარტისათვის 5 მან. და პირველ ივნისისათვის 3 მან.

ვისაც სურს გაზეთის გაწერა წლიურად, ეს უნდა მოიხსენიოს პირველსავე ხელის მოწერის დროს.

რედაქციის მისამართი: თბილისი, მოსკოვის ქ. № 4. კანტორა ღიაა: დილით 9—3 ს.-დე საღ. 5—7-დე.

რედაქტორი: სანდრო შანშიაშვილი გამომცემელი: ამხანაგობა „საქართველო“.

ყოველ-კვირული იუმორისტული გამოცემა

ეშმაკის მათრახი

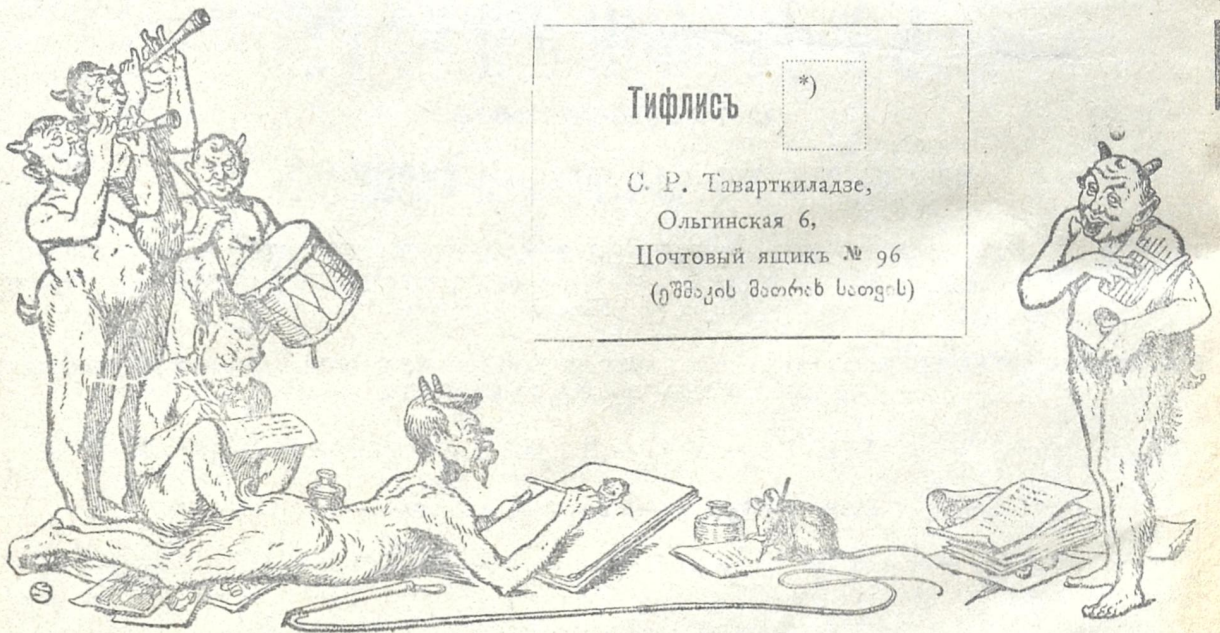
მიიღება ხელისმოწერა 1917 წლისათვის

შურნალის სამხატვრო და სალიტერატურო მხარეს განაგებს ეშმაკი,
სოლო გამოცემის საქმეს კანტორა „განათლება“

ჟურნალის ფასი: 12 თვით 7 მ. —
6 თვით 4 მ. — კ.
3 თვით 2 მ. — კ.
1 თვით — 70 კ.

ეშმაკის მათრახში დაიბეჭდება მხოლოდ იუმორის-
ტული შინაარსის წერილები, ლექსები, მოთხრობები,
ზღაპრები, არაკები, შარადები, გამოცანები,
ნაკვეთები და სხვა.

რედაქცია სთხოვს ყველა თანამშრომლებს მასალები გამოგზავნონ ამ ადრესით:

*) ეს ადგილი კონვერტზე მარკისათვის არის დანიშნული და გვლამაყიწყებს მოვადგანებთ, რომ უმარკო წერილებს რედაქცია არ დაიხსნის.

170503 M 3000/21
a 9000

2934
1916